

Blauwdruk Veilige & Integere Sport

Oktober 2025

Inleiding

In 2023 verscheen het AEF-rapport “Samen de lat hoger leggen; Onderzoek naar de governance en het tuchtrecht voor veilige en integere sport”.¹ In dit rapport wordt aanbevolen de governance rondom veilige en integere sport te versterken, onder meer door de oprichting van een Adviesraad en reglementencommissie en het ontwikkelen van een gezamenlijke visie op het sporttuchtrecht.

De Adviesraad Veilige & Integere Sport is vervolgens opgericht en bracht in 2025 een eerste advies uit, getiteld “Advies visie op tuchtrecht deel 1 & 2”.² In dit advies werd geadviseerd het doel van het sporttuchtrecht vast te stellen, te benadrukken dat het sporttuchtrecht slechts één van de mogelijke opvolgingsroutes is en de meldplicht te verleggen. Daarbij werd onderstreept dat de primaire verantwoordelijkheid voor een veilige en integere sport bij de sportbonden ligt.

Naar aanleiding van dit advies heeft de directie van NOC*NSF opdracht gegeven tot herziening van de blauwdruk Seksuele Intimidatie (2018). Tijdens de uitvraag onder sportbonden en andere stakeholders kwam daarbij de wens naar voren om de afzonderlijke blauwdrukken te bundelen in één document. Op basis daarvan is de huidige, geïntegreerde blauwdruk Veilige & Integere Sport tot stand gekomen.

De blauwdruk Veilige & Integere Sport geldt als overkoepelende blauwdruk waarin alle individuele blauwdrukken met betrekking tot de onderwerpen grensoverschrijdend gedrag (GOG), seksuele intimidatie (SI) en matchfixing van NOC*NSF gefaseerd zullen worden opgenomen.³ De integratie start met de herziening van de blauwdruk SI. Door de blauwdrukken in één document te bundelen wordt gezorgd voor meer uniformiteit en samenhang binnen de georganiseerde sport, onder meer door heldere definities en tuchtrechtelijke kaders. De integrale opzet biedt een overzichtelijk referentiekader voor gebruikers. Waar eerdere blauwdrukken vooral de nadruk legden op tuchtrechtelijke eisen en aanpassingen binnen afzonderlijke onderdelen van de sportorganisatie, richt de onderhavige blauwdruk zich op een breder perspectief waarin ook het aannemen, beoordelen en het eventueel opvolgen van signalen en meldingen een centrale plaats heeft.

De blauwdruk Veilige & Integere Sport bestaat uit een algemeen deel dat voor alle afzonderlijke onderwerpen op gelijke wijze geldt. Daarnaast zullen per afzonderlijk onderwerp, te weten GOG, SI en matchfixing, nadere voor dat onderwerp specifieke formele aspecten worden besproken, alsook de materiële eisen per onderwerp.

De blauwdruk Veilige & Integere Sport fungeert als kader op hoofdlijnen. Nadere uitwerking is opgenomen in aanvullende beleidsdocumenten en (tucht)reglementen. Voor een volledig overzicht van de diverse beleidsdocumenten wordt verwezen naar de leeslijst, die als bijlage II onderdeel uitmaakt van de blauwdruk Veilige & Integere Sport.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/03/28/eindrapportage-governance-en-tuchtrecht-veilige-integere-sport-aef-feb-2023>

² <https://nocnsf.nl/media/prmo2m4q/adviesraad-veilige-integere-sport-advies-visie-op-tuchtrecht-deel-1-2.pdf>.

³ Ook het bestrijden van doping is een belangrijke pijler binnen een veilige en integere sport. In dat kader bestaan op basis van de Wet uitvoering antidopingbeleid (Wuab) voor de Dopingautoriteit reeds de wettelijke taken tot (onder meer) het bestrijden van doping in de sport, het uitvoeren van het dopingcontroleproces, en het verzamelen en onderzoeken van informatie over mogelijke overtredingen van een dopingreglement. Deze taken worden uitgevoerd in overeenstemming met de door het Wereld Anti-Doping Agentschap (WADA) vastgestelde World Anti-Doping Code (WAD-Code), waarvan NOC*NSF en de Dopingautoriteit ondertekenaars zijn. De Dopingautoriteit vertaalt de WAD-Code naar het Nationaal Dopingreglement (NDR), dat door alle sportbonden moet worden vastgesteld. Gezien die bestaande structuur valt het onderwerp doping buiten de reikwijdte van deze overkoepelende blauwdruk Veilige & Integere Sport.

Omdat de maatschappij en daarmee uiteraard ook de sport, continu aan verandering onderhevig is, moet de blauwdruk Veilige & Integere Sport worden gezien als een 'dynamisch' document. De blauwdruk Veilige & Integere Sport wordt periodiek geëvalueerd om de effectiviteit, actualiteit en toepasbaarheid ervan te waarborgen. Onverminderd eventuele tussentijdse evaluaties, wordt in ieder geval elke vier jaar de Adviesraad Veilige & Integere Sport geraadpleegd met de expliciete vraag of de blauwdruk Veilige & Integere Sport aanpassing behoeft. Op basis van het advies van de Adviesraad kan besloten worden tot herziening of wijziging van de blauwdruk Veilige & Integere Sport.

Voor een overzicht van de belangrijkste reglementaire verplichtingen voor sportbonden is in bijlage I een overzicht opgenomen.

Signaal, melding

Binnen de sport kan sprake zijn van signalen en meldingen over mogelijke integriteitsschendingen. Onder een signaal wordt verstaan: informatie over een mogelijke integriteitsschending in de sport. Een melding betreft: een signaal dat door een melder wordt afgegeven met de bedoeling dat dit wordt beoordeeld door een daartoe bevoegde functionaris en/of organisatie. In deze blauwdruk wordt omwille van de leesbaarheid doorgaans gesproken over een melding. Daar waar melding staat, wordt echter ook een signaal bedoeld. Voor het in gang zetten van een opvolgingsroute is een formele melding niet altijd noodzakelijk. Ook aan een signaal kan opvolging worden gegeven.

Meldpunten in de sport

Sportbonden dragen een grote verantwoordelijkheid in het creëren en behouden van een veilige en integere sport. Dit betekent dat zij niet alleen een preventieve taak hebben, zoals het opstellen van regels en gedragsnormen, maar ook een belangrijke reactieve rol vervullen. Wanneer er meldingen van integriteitsschendingen binnenkomen, dienen sportbonden deze zorgvuldig te beoordelen en, indien nodig, passende vervolgstappen te nemen. Deze opvolging moet bijdragen aan het waarborgen van de veiligheid binnen de sport.

In het verlengde van deze verantwoordelijkheid ligt de plicht om te zorgen voor een zorgvuldig ingericht meld- en opvolgproces. Meldingsbereidheid ontstaat waar melders vertrouwen hebben in een rechtvaardige en transparante behandeling van hun melding. Dat vertrouwen wordt versterkt wanneer het proces snel en zorgvuldig verloopt, en wanneer betrokkenen op een respectvolle en duidelijke manier worden geïnformeerd en begeleid.

Om het doen van een melding op een laagdrempelige en veilige manier mogelijk te maken, beschikt iedere sportbond over een meldpunt. Dit meldpunt is ingericht om meldingen te ontvangen over (vermoedelijke) integriteitsschendingen binnen de eigen tak van sport. Daarnaast kan ook een melding worden gedaan bij het Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN). Wanneer binnen de georganiseerde sport wordt gesproken over meldpunten in de Sport, wordt daarmee zowel het meldpunt van de betreffende sportbond als dat van het CVSN bedoeld.

De meldpunten worden bemenst door meldfunctionarissen die een centrale rol vervullen binnen het meld- en opvolgproces. Binnen sportbonden zijn dit doorgaans integriteitsmanagers of -medewerkers; bij het CVSNS zijn dit casemanagers. Zij ontvangen meldingen, registreren deze, onderhouden contact met de melder, beoordelen de melding en adviseren over passende vervolgstappen. Gedurende het verdere verloop van het proces blijven zij betrokken, zodat zorgvuldigheid en voortgang gewaarborgd blijven.

Handvatten rondom de behandeling van meldingen bij de meldpunten in de sport zijn te vinden in het document “richtsnoer – meldpunt in de sport” van NOC*NSF (hierna: het “richtsnoer”).⁴ Het werken volgens dit richtsnoer is een advies van NOC*NSF, en samen met sportbonden ontwikkeld. De meldpunten van sportbonden worden dan ook aangeraden om voornoemd richtsnoer te gebruiken bij het behandelen van meldingen van (mogelijke) integriteitsschendingen.

Het CVSNS werkt volgens het richtsnoer en registreert alle meldingen over integriteitsschendingen binnen de sportcontext in het Case Management Systeem Sport (CMSS). Aan de meldpunten van de sportbond wordt geadviseerd meldingen van integriteitsschendingen binnen de sport eveneens te registreren in het CMSS. CMSS biedt de mogelijkheid om meldingen op een uniforme wijze te administreren, verschaft inzicht in de opvolging en verbetert de samenwerking, zodat risico's tijdig worden erkend en eventuele negatieve gevolgen worden beperkt. Daarnaast stelt het de georganiseerde sport in staat om achterliggende patronen en structuren achter integriteitsschendingen bloot te leggen. Aan de hand van geanonimiseerde stuurinformatie uit CMSS kan bijvoorbeeld worden vastgesteld welk type integriteitsschendingen vaak voorkomen binnen een specifieke tak van sport, zodat gericht preventief beleid en op maat gemaakte maatregelen kunnen worden ingezet.

Bij het beoordelen van meldingen kunnen de meldpunten rekening houden met de situatie waarin sprake is van een minderjarige beschuldigde of met de ontwikkelingsleeftijd van de beschuldigde. De nadruk ligt daarbij in beginsel immers niet op bestraffing, maar op het waarborgen van veiligheid in de sportomgeving en het bevorderen van gedragsverandering. Indien passend, kan het meldpunt andere opvolgingsroutes adviseren die beter aansluiten bij de ontwikkelingsfase van de beschuldigde. Wanneer niettemin wordt gekozen voor het tuchtrecht als opvolgingsroute, wordt het aanbevolen dat de aanklager of in een later stadium de tuchtcommissie dan wel de commissie van beroep rekening houden met deze aspecten. Daarbij geldt specifiek dat bij de leeftijd van 18 tot 21 jaar weliswaar sprake is van een volwassene, maar dat sprake kan zijn van een andere, dus ook lagere, ontwikkelingsleeftijd, hetgeen een behandeling rechtvaardigt als ware sprake van een minderjarige.

⁴. https://nocnsf.nl/media/npql3qyy/noc_richtsnoer-integriteit_maart_2025.pdf

Sportbonden dienen het meldpunt van de sportbond op te nemen in een eigen reglement. Hiervoor is geen specifieke verplichte bepaling. Dit sluit mogelijk niet aan bij de bewoordingen en/of opbouw die een sportbond reeds hanteert. De volgende tekst kan wel in meer of mindere mate worden gebruikt:

1. Ieder persoon of instantie kan een melding van een vermeende integriteitsschending doen bij het meldpunt van de sportbond of een ander daartoe aangewezen/bevoegd meldpunt.
2. De melding van de vermeende integriteitsschending kan zowel mondeling als schriftelijk worden ingediend. De melding kan ook anoniem worden gedaan, tenzij de melding wordt gedaan door een begeleider.
3. Indien een begeleider kennis krijgt van (een vermoeden van) seksuele intimidatie is de begeleider verplicht dit te melden bij het meldpunt van de sportbond of een ander daartoe aangewezen/bevoegd meldpunt, tenzij de begeleider zelf degene is die de seksuele intimidatie heeft ondergaan en/of een functie als vertrouwens(contact)persoon bij de sportbond dan wel de sportvereniging bekleedt.
4. De sportbond draagt zorg voor een goede bereikbaarheid van het meldpunt van de sportbond.

Wie kan er melden bij de meldpunten in de sport?

Een ieder kan een melding doen bij de meldpunten in de sport van een mogelijke integriteitsschending in de sport. Er is uitdrukkelijk voor gekozen om deze mogelijkheid tot het doen van een melding breder te trekken dan enkel leden van een sportbond. De keuze om het doen van meldingen van mogelijke integriteitsschendingen niet te beperken tot uitsluitend leden of aangeslotenen van een sportbond, ligt in het streven naar een veilige en integere sportomgeving. Integriteitsschendingen raken vaak niet alleen de sporters of leden zelf, maar kunnen ook worden opgemerkt door en van invloed zijn op derden, zoals ouders, vrijwilligers, toeschouwers of overige derden. Deze personen bevinden zich soms juist in een positie waarin zij signalen eerder of beter kunnen waarnemen dan betrokkenen binnen de organisatie zelf. Door ook deze personen de mogelijkheid te geven een melding te doen bij een meldpunt in de sport, wordt bijgedragen aan een laagdrempelig en toegankelijk meldsysteem en wordt een cultuur ontwikkeld waarin integriteitsschendingen sneller aan het licht komen en adequaat kunnen worden opgevolgd.

In het verlengde van het voorgaande bestaat er ook de mogelijkheid voor (opsporings)instanties en andere externe organisaties om meldingen bij de meldpunten in de sport te doen van mogelijke integriteitsschendingen binnen de sport. Dergelijke meldingen kunnen afkomstig zijn van onder meer het Openbaar Ministerie (OM), de politie, de Kansspelautoriteit, kansspel aanbieders, en andere toezichthoudende of handhavende instanties die vanuit hun werkzaamheden informatie verkrijgen over mogelijke integriteitsschendingen.

Het is mogelijk om anoniem te melden. Het meldpunt neemt anonieme meldingen in behandeling en beoordeelt deze meldingen. Anonimiteit heeft echter tot gevolg dat (soms belangrijke) delen van de informatie uit de melding niet met direct betrokkenen kunnen worden besproken in verband met herleidbaarheid. Daardoor kan de aanpak minder effectief zijn. Het meldpunt bespreekt derhalve altijd met de anonieme melder (indien contact mogelijk is) dat het melden vanuit de anonimiteit de opvolgingsmogelijkheden beperkt.

Voor het doen van een melding bij de meldpunten in de sport geldt geen verjaringstermijn. Dat betekent dat personen op elk moment – ongeacht hoe lang geleden een mogelijke integriteitsschending heeft plaatsgevonden – een melding kunnen doen. Wel kan het meldpunt mogelijk een beperktere rol spelen bij meldingen die ver in het verleden liggen. Het meldpunt dient hier bij de beoordeling en opvolging van meldingen dan ook rekening mee te houden en dient hierover transparant te communiceren aan de melder.

Dit ligt anders bij het doen van een tuchtaangifte. Voor een formele behandeling van de tuchtaangifte binnen het sporttuchtrecht kan immers wél een verjaringstermijn gelden, afhankelijk van het onderwerp en de toepasselijke reglementen. Indien tot een materiële behandeling c.q. beoordeling van de tuchtaangifte wordt overgegaan, geschiedt deze op basis van het toepasselijke normenkader dat gold ten tijde van de verweten gedraging.

Wat kan er worden gemeld bij de meldpunten in de sport?

Mogelijke integriteitsschendingen over alle onderwerpen die vanuit het NOC*NSF worden gereguleerd, te weten GOG, SI en matchfixing kunnen in elk geval worden gemeld bij de meldpunten in de sport. Daarnaast staat het individuele sportbonden vrij om te bepalen voor welke aanvullende onderwerpen zij het mogelijk maken een melding bij het meldpunt van de sportbond te doen. Door deze ruimte bewust open te laten, wordt erkend dat elke sportbond eigen accenten kan leggen op het integriteitsbeleid, afhankelijk van de aard van de sport en de specifieke integriteitsrisico's die in de praktijk binnen de betreffende sport kunnen spelen. Dit strookt met het standpunt van de Adviesraad inhoudende dat de sportbond een centrale verantwoordelijkheid heeft in het creëren en handhaven van een veilige en integere sport.

Wanneer een individuele sportbond besluit om het meldpunt ook open te stellen voor aanvullende onderwerpen, is het van belang dat de betreffende sportbond ervoor zorgt dat duidelijk wordt gecommuniceerd welke aanvullende onderwerpen dat zijn en waar deze informatie te vinden is. Formele vastlegging in een reglement is hiervoor niet noodzakelijk, maar wel wenselijk. De strekking is dat het voor melders eenvoudig toegankelijk en begrijpelijk moet zijn wat zij kunnen melden en waar zij dat kunnen doen. Daarbij geldt dat registratie in het CMSS beperkt blijft tot de onderwerpen en subcategorieën die in het protocol zijn opgenomen. Voor meldingen die in de eigen meldadministratie worden geregistreerd, moet worden voldaan aan alle wettelijke vereisten op het gebied van privacy-bescherming.

Opvolgingsroutes bij meldingen van integriteitsschendingen

Er zijn binnen de sport diverse opvolgingsroutes om meldingen waarbij mogelijk sprake is van een integriteitsschending te duiden en aan te pakken. Ook kunnen er verschillende opvolgingsroutes naast elkaar worden gebruikt. Hieronder staat niet-uitputtend een aantal opvolgingsroutes benoemd voorzien van een korte toelichting. Een verdere uitwerking is te vinden in het richtsnoer.⁵ Daarbij zal ook nader worden ingegaan op welke partijen kunnen ondersteunen.

- **Aanpak via gesprek/bemiddeling**

In veel gevallen is het mogelijk en voldoende om naar aanleiding van signalen een goed gesprek te voeren. De meldpunten in de sport kunnen de sportbond adviseren hoe een dergelijk gesprek kan worden gefaciliteerd. Indien nodig en passend kunnen de meldpunten in de sport ook doorverwijzen naar bemiddeling, waaronder mediation, herstelbemiddeling. Een dergelijk alternatief kan voor alle betrokkenen tot een beter resultaat leiden dan een tuchtrechtelijke aanpak.

- **Aanpak via pedagogische en/of educatieve interventie**

Afhankelijk van de beoordeling van de melding, kan gekozen worden voor pedagogische en/of educatieve interventie als alternatief voor een formele tuchtrechtelijke procedure. Zo kan het meldpunt in de sport besluiten om de beschuldigde door te verwijzen naar een pedagogisch programma, zoals HALT. Een dergelijke opvolgingsroute is gericht op gedragsbeïnvloeding en bewustwording bij jongere beschuldigten.

- **Aanpak via het civiele recht**

Ook het civiele recht biedt mogelijkheden tot opvolging van een signaal. Een sportvereniging kan bijvoorbeeld op grond van artikel 2:35 BW overgaan tot een roeyement van betrokkenen of het lidmaatschap van betrokkenen opzeggen.

- **Aanpak via het arbeidsrecht**

Wanneer er een arbeidsrechtelijke verhouding is, kan een signaal arbeidsrechtelijk worden opgepakt. Dat alles uiteraard zorgvuldig en met inachtneming van de arbeidsrechtelijke eisen en – regels die gelden. Het direct en allereerst benaderen van een HR-deskundige of arbeidsrecht-specialist is wenselijk.

- **Aanpak via bestuurlijke maatregelen**

Een verenigingsbestuur heeft op grond van de wet de bevoegdheid om leden (en aangeslotenen) bestuurlijke maatregelen op te leggen, zoals bijvoorbeeld het opleggen van een tijdelijke schorsing. Dat alles uiteraard eveneens zorgvuldig (bijvoorbeeld door hoor en wederhoor) en niet overhaast. In de statuten en reglementen van de vereniging kunnen nadere regels zijn opgenomen over de wijze waarop van deze bevoegdheden gebruik kan worden gemaakt.

⁵ https://nocnsf.nl/media/npql3qyy/noc_richtsnoer-integriteit_maart_2025.pdf

- **Aanpak via het strafrecht**

Als er sprake is van een strafbaar feit moet een meldpunt het vermeende slachtoffer wijzen op de mogelijkheid om aangifte te doen bij de politie. Op grond van artikel 161 Wetboek van Strafvordering ("Sv") is een ieder die kennis heeft van een strafbaar feit bovendien bevoegd om daarvan aangifte te doen. Het meldpunt dient deze mogelijkheid uiteraard wel altijd met de melder te bespreken. Bij een aantal ernstige misdrijven kan het meldpunt op grond van artikel 160 Sv zelfs verplicht zijn om aangifte te doen, waaronder bij verkrachting.

- **Aanpak via het tuchtrecht**

Wanneer er mogelijk sprake is van een tuchtrechtelijke overtreding, is het aan een aanklager en/of tuchtrechtelijke commissie (dan wel een eventuele beroepscommissie) om de situatie te beoordelen en een oordeel te vellen. Om verwarring en verkeerde verwachtingen te voorkomen, wordt geadviseerd het woord melding niet te gebruiken in het tuchtrecht, maar in het algemeen te spreken van tuchtaangifte. In ieder geval wordt aangeraden om een term te gebruiken die niet lijkt op het woord 'melding'. Anders dan bij de meldpunten in de sport waar eenieder melding kan doen, wordt geadviseerd de mogelijkheid tot het doen van een tuchtaangifte te beperken tot de persoon die van mening is dat jegens hem of haar een tuchtrechtelijke overtreding is begaan, en de betreffende sportbond. Op deze wijze wordt het recht op autonomie van de betrokkene gewaarborgd, waarbij de sportbond vanuit haar verantwoordelijkheid jegens alle aangeslotenen de bevoegdheid behoudt om zelfstandig een tuchtaangifte in te dienen wanneer dit noodzakelijk wordt geacht voor het behoud van een veilige en integere sport.

Binnen het sporttuchtrecht is het niet mogelijk om anoniem een tuchtaangifte te doen. Deze beperking is noodzakelijk om de beginselen van hoor en wederhoor, een eerlijke procesgang en rechtsbescherming van de beklaagde te waarborgen. In een tuchtprocedure moet de verweerder weten wie de beschuldigingen heeft geuit en waarop deze zijn gebaseerd, zodat hij of zij zich adequaat kan verweren. Bovendien vereist het tuchtrecht een zekere drempel en zorgvuldigheid bij het aanbrengen van een zaak. Door het uitsluiten van anonieme tuchtaangiftes wordt voorkomen dat het tuchtrecht wordt ingezet op basis van bijvoorbeeld vage vermoedens.

Zo wordt de betrouwbaarheid en integriteit van het tuchtrechtelijk systeem gewaarborgd en worden de belangen van klagers en beklaagden beschermd. Zoals eerder omschreven is het echter wel mogelijk om een anonieme melding te doen bij de meldpunten in de sport.

Nadat een aanklager (dan wel de tuchtcommissie indien de betreffende sportbond geen gebruik maakt van een aanklager) de tuchtaangifte heeft ontvangen en heeft beoordeeld (eventueel nadat de aanklager een onderzoek heeft (laten) doen uitvoeren), heeft de aanklager een aantal mogelijkheden. Hij kan de zaak afdoen met een sepot, indien hij de verweten gedraging niet tuchtrechtelijk verwijtbaar vindt. Daarnaast kan de aanklager een schikkingsvoorstel doen of de zaak doorverwijzen naar de tuchtcommissie voor een inhoudelijke behandeling.

- **Ondersteuning**

Omdat bij de aanpak via de mogelijke opvolgingsroutes alleen bepaald wordt of een norm is geschonden en daarmee al dan niet sprake is van een integriteitsschending, en niet (of slechts in geringe mate) hoe iemand het heeft ervaren, kan het wenselijk zijn om ruimte te bieden aan het benoemen van deze ervaring én daarbij ondersteuning te bieden. Die ondersteuningsbehoefte kan aanwezig zijn bij de melder/aangever, beschuldigde, getuigen en andere betrokkenen.

Afhankelijk van de beoordeling zal de ene opvolgingsroute wenselijker zijn dan de andere en het sporttuchtrecht is zeker niet altijd de meest aangewezen opvolgingsroute. Ook kan er samenloop zijn met bijvoorbeeld het arbeidsrecht of strafrecht, waarbij andere kaders gelden voor de duiding van een melding. Nadrukkelijk wordt gesproken over duiding. Dat sprake is van een melding maakt niet dat automatisch sprake is van een overtreding van een norm. Daarvoor zal binnen een opvolgingsroute moeten worden gekeken wat er mogelijk aan de hand is.

Doel van het sporttuchtrecht

Het sporttuchtrecht is slechts één van de mogelijke opvolgingsroutes bij de aanpak van integriteitsschendingen binnen de sport. Door een duidelijk doel van het sporttuchtrecht vast te stellen wordt het eenvoudiger om te beoordelen en te adviseren wanneer het sporttuchtrecht wel een passende opvolging is voor melding van een integriteitsschending en wanneer andere opvolgingsroutes passender zijn. De verschillende opvolgingsroutes kunnen als alternatieven worden beschouwd, maar kunnen ook naast elkaar bestaan en sluiten elkaar niet per definitie uit.

Conform het advies van de Adviesraad is het doel van het sporttuchtrecht bij integriteitskwesties als volgt vastgesteld:

“Het corrigeren van aangeslotenen en/of rechtspersonen binnen de sport door middel van de mogelijkheid tot sanctionering op basis van zelf vastgestelde normen en regels binnen het verenigingsverband (of sportverband), met als doel de bescherming van een veilige en integere sport.”

Toelichting doel sporttuchtrecht

Van belang is dat het onderscheid tussen het sporttuchtrecht bij integriteitsschendingen en het strafrecht duidelijk wordt gescheiden. Door betrokkenen wordt soms een repressieve werking van het tuchtrecht verondersteld, terwijl een dergelijke repressieve werking bij slachtoffers verwachtingen kan wekken die niet aansluiten bij de feitelijke onderzoeks-, sanctie- en handhavingcapaciteiten van tuchtrechtelijke organisaties. De meldpunten in de sport dragen de verantwoordelijkheid om melders op zorgvuldige en volledige wijze te informeren over het doel en de reikwijdte van het sporttuchtrecht. Daarbij is het van belang dat de meldpunten in de sport duidelijk communiceren op welke punten het doel en de reikwijdte van het sporttuchtrecht mogelijk niet, of slechts ten dele, overeenkomt met de verwachtingen van de melder.

De toevoeging “door middel van de mogelijkheid tot sanctioneren” maakt duidelijk dat sanctionering niet altijd noodzakelijk is. Deze nuance is aangebracht om te voorkomen dat de indruk wordt gewekt dat de focus ligt op het sanctioneren, terwijl het doel juist de bescherming van een veilige en integere sport is.

De term “corrigeren van aangeslotenen en/of rechtspersonen” verduidelijkt dat slechts individuen of organisaties binnen de sport aangesproken kunnen worden op het overtreden van een vastgestelde norm. Daarmee wordt benadrukt dat het sporttuchtrecht niet tot doel heeft om bijvoorbeeld een cultuurverandering binnen een sportbond of een sportvereniging te bewerkstelligen.

Bovendien wordt gesproken van “corrigeren” en niet van, bijvoorbeeld, bestraffen. Hiermee wordt erop gewezen dat het sporttuchtrecht een corrigerende en lerende functie heeft. Bestrafing en vergelding is geen doel op zich. Het gaat erom dat de sancties die worden opgelegd een corrigerend effect hebben en vooral gericht moeten zijn op het bevorderen van gedragsverandering en het voorkomen van recidive. In die zin is correctie van gedrag een manier om tot het doel te komen van bescherming van de veiligheid en integriteit binnen de sport.

Ten aanzien van de “vastgestelde normen en regels binnen het verenigingsverband (of sportverband)” wordt ten slotte opgemerkt dat ook de normenkaders van een vereniging zelf kunnen worden meegenomen in de beoordeling van een tuchtaangifte. Daarbij geldt evenwel dat de normenkaders van een vereniging in lijn dienen te zijn met de statuten en reglementen van de sportbond. Bij eventuele tegenstrijdigheid tussen deze regels, prevaleren de regels van de sportbond.

Tijdelijke maatregel t.b.v. de veiligheid in de sport

De sportbond is verantwoordelijk voor een veilige en integere sport. Gelet daarop dient de sportbond na ontvangst van een melding na te gaan of het opleggen van een tijdelijke ordemaatregel noodzakelijk is in het belang van de veiligheid en integriteit binnen de sport. De sportbond ontleent deze bevoegdheid aan de wet en de statuten en/of reglementen, die nader bepalen hoe en onder welke voorwaarden van deze bevoegdheid gebruik kan worden gemaakt. Een ordemaatregel van een sportbond is geen tuchtrechtelijke straf/sanctie maar een bestuurlijke maatregel met het doel de orde en de veiligheid van de aangeslotenen van een sportbond of sportvereniging te waarborgen en/of een zorgvuldig verloop van het onderzoek mogelijk te maken.

Zolang er nog geen tuchtaangifte is ingediend en het sporttuchtrecht dus nog niet formeel in gang is gezet, rust op het bestuur van een sportbond de verantwoordelijkheid om zelfstandig te beoordelen of een ordemaatregel noodzakelijk is.⁶ Zodra echter een tuchtrechtelijke procedure aanhangig is gemaakt, ligt het op de weg van de aanklager om de sportbond – met een gemotiveerd advies – te informeren over de wenselijkheid van het opleggen van een tijdelijke ordemaatregel jegens de beklaagde. Dit advies dient deugdelijk onderbouwd en gemotiveerd te zijn, zodat de sportbond een weloverwogen en proportionele beslissing kan nemen. Door een onderbouwd advies van de aanklager in het proces te incorporeren wordt voorkomen dat de sportbond wellicht onvoldoende informatie tot haar beschikking heeft om de afweging te kunnen maken om al dan niet een ordemaatregel op te leggen. Daarnaast wordt geadviseerd de aanklager gedurende een tuchtrechtelijke procedure ook de bevoegdheid te geven om zelfstandig een tijdelijke maatregel aan de beklaagde op te leggen. Enkel en alleen, onder de voorwaarde dat de aanklager in een eerder stadium de sportbond al heeft geadviseerd over de wenselijkheid van het opleggen van een tijdelijke ordemaatregel jegens de beklaagde. In een dergelijk geval informeert de aanklager de sportbond voorafgaand over zijn besluit. Andersom kan de aanklager niet, indien de sportbond wel heeft besloten tot een tijdelijke maatregel, dat besluit zelfstandig terugdraaien. Tot slot kan ook de politie, indien betrokken, een advies uitbrengen over het treffen van passende maatregelen.

Een ordemaatregel dient noodzakelijk, geschikt en evenredig te zijn. Dat wil zeggen dat voor het opleggen van een ordemaatregel voldoende gronden aanwezig moeten zijn en dat de maatregel in verhouding moet staan tot het te dienen doel (het bewaken van de orde en veiligheid binnen de sport). Het is dan ook niet vanzelfsprekend dat er bij iedere melding of tuchtaangifte een ordemaatregel moet worden opgelegd. Een ordemaatregel mag bovendien niet langer duren dan noodzakelijk. De bestuurlijke ordemaatregel blijft in beginsel in stand totdat de zaak is afgerond. Het kan echter zijn dat er tussentijdse ontwikkelingen in het onderzoek of de casus zijn. In dat geval kan de ordemaatregel tussentijds worden ingetrokken of gewijzigd. Het is aan het bestuur van de sportbond (al dan niet na het advies van de aanklager), dan wel aan de aanklager indien gebruik is gemaakt van de zelfstandige bevoegdheid om een tijdelijke maatregel aan de beklaagde op te leggen, om te bepalen of de ordemaatregel redelijkerwijs nog in stand kan blijven. De duur van de ordemaatregel wordt niet per definitie meegenomen in de duur van de eventuele sanctie, omdat het in feite geen tuchtrechtelijke straf is maar een tijdelijke maatregel. Het staat de aanklager dan wel de betreffende tuchtinstanties, evenwel vrij om de duur van de ordemaatregel mee te nemen in de overwegingen met betrekking tot een eventuele strafmaat. Dit vergt aldus een afzonderlijke afweging per keer.

⁶ Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat ook het bestuur van een sportvereniging de mogelijkheid heeft om een ordemaatregel op te leggen. Het is daarbij evenwel van belang dat dit pas gebeurt na overleg met – de betreffende sportbond. Of de vereniging deze bevoegdheid toekomt is uiteindelijk afhankelijk van de omstandigheden van het geval en hangt onder meer samen met de ernst van de overtreding en de mogelijke gevolgen daarvan. Indien een sportvereniging een ordemaatregel oplegt, zal de reikwijdte van de ordemaatregel doorgaans beperkter zijn dan bij een ordemaatregel opgelegd door de sportbond.

Een ordemaatregel kan bijvoorbeeld inhouden dat de beklaagde: (a) tijdelijk bepaalde ruimtes of locaties niet mag betreden, (b) tijdelijk geen contact mag opnemen met bepaalde personen/groepen; en/of (c) tijdelijk is uitgesloten van bepaalde activiteiten en/of bepaalde functies. Daarnaast kunnen ook andere ordemaatregelen worden opgelegd. Een ordemaatregel kan in beginsel niet worden opgelegd zonder dat gevraagd wordt naar de zienswijze van de beklaagde met betrekking tot de gevolgen die de maatregel voor hem heeft. De sportbond, dan wel de aanklager, dient de beklaagde dan ook om een reactie op de voorgenomen maatregel te vragen, waarbij het dan enkel gaat om een reactie op de gevolgen die de maatregel voor hem zal hebben.

Tegen een ordemaatregel opgelegd door het bestuur van een sportbond staat geen beroep open bij het ISR voor de beklaagde. Indien de sportbond niet is aangesloten bij het ISR, is het aan de betreffende sportbond om duidelijk in de reglementen op te nemen of er wel of geen beroeps-mogelijkheid openstaat bij de eigen sportbond. Echter, bij een tijdelijke maatregel die is opgelegd door de aanklager, staat voor de beklaagde wel beroep open bij het tuchtorgaan.⁷

⁷ Het staat de beklaagde in elk geval vrij om tegen een tijdelijke ordemaatregel in beroep te gaan bij de civiele rechter.

Seksuele Intimidatie

Inleiding

SI is een verboden gedraging binnen de sport. Meldingen over SI kunnen variëren van verbale SI, ongewenste aanrakingen, het versturen van seksueel getinte berichten, voyeurisme, aanranding, verkrachting en langdurig misbruik. SI is daarmee een specifieke vorm van GOG, gekenmerkt door het seksuele karakter van de gedraging.

Gezien de inhoudelijke verschillen tussen GOG mét en zonder een seksueel aspect, is ervoor gekozen om onderscheid aan te houden tussen beide soort gedragingen, waarbij GOG de algemene regel is en SI de specifieke regel voor die vorm van GOG. Dit sluit aan bij het feit dat seksuele misdrijven binnen het strafrecht ook een apart regime hebben door de eigenheid van dit soort gedragingen. Mocht er een bepaalde gedraging plaatsvinden die binnen het toepassingsbereik van zowel de definitie van GOG als de definitie van SI valt, dan geldt dat de gedraging beoordeeld dient te worden aan de hand van SI.

Met dit onderwerp SI van deze overkoepelende blauwdruk Veilige & Integere Sport, wordt de blauwdruk SI uit 2018 aangepast en vervangen. De aanpassing van de blauwdruk SI uit 2018 is voornamelijk ingegeven door het advies van de Adviesraad.⁸ Samenvattend zijn de voornaamste wijzigingen ten opzichte van de blauwdruk SI uit 2018:

- Een aanpassing in de definitie van SI;
- Het verleggen van de meldplicht;
- Een verduidelijking voor wie de meldplicht geldt; en
- Een aanscherping van de gedragsregels SI als invulling van de (nieuwe) definitie SI.

Meldingen waarbij mogelijk sprake is van SI kunnen in het sporttuchtrecht terecht komen en daar worden opgepakt. Deze blauwdruk biedt daarom ook tuchtrechtelijke kaders specifiek voor SI. De kaders gelden straks voor alle bij NOC*NSF aangesloten sportbonden, ongeacht of zij het tuchtrecht zelf uitvoeren of dat laten uitvoeren door het ISR.

Het onderwerp SI van deze overkoepelende blauwdruk Veilige & Integere Sport bevat diverse onderdelen met een verplichtend of verplicht karakter. Deze onderdelen zijn allen voorzien van een nadere toelichting. Deze toelichting moet gezien worden als een wezenlijk en integraal onderdeel. Bij een uitleg over bijvoorbeeld de definitie dient deze toelichting meegenomen te worden.

⁸. <https://nocnsf.nl/media/prmo2m4q/adviesraad-veilige-integere-sport-advies-visie-op-tuchtrecht-deel-1-2.pdf>.

Vanwege het verplichtende of verplichte karakter zal het volgende gelden voor implementatie door de sportbonden:

- Iedere sportbond is verplicht de definitie van SI op te nemen in een eigen reglement.
- Voor de tuchtrechtelijke kaders geldt dat, indien een sportbond voor het onderwerp SI is aangesloten bij het ISR, kan worden volstaan met een verwijzing naar een tuchtreglement van het ISR zodanig dat de leden van de sportbond (en aangeslotenen) daaraan onderworpen zijn of een volledige en integrale overname in eigen reglementen.
- De sportbonden krijgen gedurende 2026 de tijd voor implementatie van de vereisten en aanpassingen uit deze blauwdruk.

NOC*NSF zal een voorbeeldreglement opstellen die behulpzaam kan zijn bij de implementatie.

Definitie Seksuele Intimidatie

Voor de definitie van SI is de bestaande omschrijving geanalyseerd. Op grond daarvan is besloten om een brede definitie te hanteren. De definitie is open en tijdloos (en ook toepasbaar in de toekomst). Met die aanpak wordt het risico vermeden dat bepaalde gedragingen minder belangrijk lijken omdat deze niet benoemd zijn.

Definitie

1. Elke vorm van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag met een seksuele connotatie (duiding) dat als doel en/of gevolg heeft dat de waardigheid en/of veiligheid van één of meerdere personen wordt aangetast, in het bijzonder – maar niet uitsluitend – wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd.
2. Onder seksuele intimidatie, zoals vermeld in lid 1, zijn in elk geval, doch niet uitsluitend, begrepen de seksuele misdrijven zoals opgenomen in het Wetboek van Strafrecht

Iedere sportbond is verplicht deze definitie letterlijk en ongewijzigd op te nemen in zijn reglement. Dit om te komen tot een eenduidige definitie en unificatie. Een verwijzing naar regelgeving van het ISR volstaat niet. De opname van de definitie in de eigen reglementen is noodzakelijk om sportbonden in staat te stellen om ook buiten het tuchtrecht – bijvoorbeeld in bestuurlijke of arbeidsrechtelijke verhoudingen – op te kunnen treden tegen SI door aangeslotenen. Daarnaast moet reglementair worden voorzien in de mogelijkheid tot tuchtrechtelijke sanctionering van SI, waarbij voor sportbonden die voor het onderwerp SI zijn aangesloten bij het ISR geldt dat hiervoor een verwijzing naar het tuchtreglement ISR kan volstaan. Zie daarvoor de tuchtrechtelijke kaders.

Toelichting bij de definitie

Insteek definitie

Er is gekozen om de definitie van SI te objectiveren. In die zin is aangesloten bij de definitie van GOG, zoals opgenomen in de afzonderlijke blauwdruk GOG. In de definitie wordt gesproken over aantasting van de waardigheid en/of veiligheid. De term waardigheid is opgenomen om duidelijk te maken dat het gaat om de menselijke waardigheid en de sport streeft naar erkenning en bescherming hiervan. De term veiligheid is opgenomen om duidelijk te maken dat de sport uiteindelijk streeft naar een veilige en integere sport. Daarbij kunnen er situaties zijn die niet direct de waardigheid aantasten, maar wel kunnen worden gezien als onveilig, waardoor het wenselijk is om ook de term veiligheid op te nemen.

Verwijzing naar wetsartikelen

In de definitie van SI is bewust niet langer een verwijzing opgenomen naar specifieke artikelen uit het Wetboek van Strafrecht. De wet is immers altijd aan verandering onderhevig. Zo is recentelijk nog gebleken met de invoering van de nieuwe Wet seksuele misdrijven. Ter voorkoming dat iedere wijziging van het Wetboek van Strafrecht dient te leiden tot een aanpassing van de definitie van SI, is ervoor gekozen om een algemene verwijzing op te nemen naar de seksuele misdrijven zoals opgenomen in het Wetboek van Strafrecht, zonder specifieke wetsartikelen te benoemen.

Met de wijziging van het Wetboek van Strafrecht, door invoering van de Wet seksuele misdrijven, staat het slachtoffers van seksueel geweld en seksueel grensoverschrijdend gedrag vrij om in meer gevallen aangifte te doen van een seksueel misdrijf. Zo gelden sinds 1 juli 2024 bijvoorbeeld de volgende nieuwe strafbare feiten voor aanranding en verkrachting: schuldaanranding, opzet-aanranding, gekwalificeerde opzetaanranding, schuldverkrachting, opzetverkrachting en gekwalificeerde opzetverkrachting. Ook is voor het aantonen van voornoemde strafbare feiten geen bewijs meer nodig dat er sprake was van dwang. Het is nu immers strafbaar als de dader vermoedens had of wist dat de wil ontbrak bij het slachtoffer, maar toch heeft doorgezet. De wijzigingen in het Wetboek van Strafrecht hebben tot gevolg dat deze gedragingen nu als strafbaar worden aangemerkt. Hierdoor vallen zij onder de definitie van SI en kunnen zij binnen het sporttuchtrecht worden gekwalificeerd als een overtreding op grond van SI.

Meldplicht SI

Uit het advies van de Adviesraad is gebleken dat het sporttuchtrecht in het verleden vaak te snel is ingezet, zonder dat alternatieve opvolgingsroutes voldoende werden overwogen. Een van de redenen daarvoor is omdat SI een meldplicht kent die tot op heden was belegd bij de aanklager in tucht. Door deze inrichting waarbij de meldplicht was belegd bij de aanklager kwamen meldingen automatisch in een tuchtrechtelijke opvolgingsroute. Mede in het licht van de gedachte dat het sporttuchtrecht niet altijd de meest wenselijke route is en om meer maatwerk te kunnen bieden bij de opvolging van meldingen, is door de Adviesraad geadviseerd om de meldplicht te beleggen bij de meldpunten in de sport.⁹

Definitie meldplicht

De voorgaande blauwdruk SI (en de uitgewerkte reglementen) bevatte geen specifieke voorschriften over wanneer, op welk moment en op welke wijze uitvoering gegeven moest worden aan de meldplicht. Het ontbreken van dergelijke voorschriften is de uniformiteit niet ten goede gekomen. Teneinde duidelijkheid hieromtrent te creëren, is ervoor gekozen om vast te leggen wat de meldplicht precies inhoudt en welke verantwoordelijkheden hierbij komen kijken.

Zo is de meldplicht als volgt gedefinieerd:

“De verplichting voor iedere begeleider die kennis krijgt van (een vermoeden van) seksuele intimidatie binnen de sportcontext, ongeacht op welke wijze deze kennis (of het vermoeden) is verkregen, om dit te melden bij de meldpunten in de sport, tenzij de begeleider zelf de seksuele intimidatie heeft ondergaan en/of een functie vervult als vertrouwens(contact)persoon binnen de sportvereniging, medewerker is van een meldpunt in de sport, dan wel optreedt als integriteitsmanager van de sportbond.”

Iedere sportbond is verplicht deze definitie letterlijk en ongewijzigd op te nemen in zijn reglement. Dit om te komen tot een eenduidige definitie en unificatie. Een verwijzing naar regelgeving van het ISR volstaat niet.

Toelichting bij de definitie

Wie heeft een meldplicht?

De meldplicht bestaat voor begeleiders van een sportbond of sportvereniging. Over de vraag wie als begeleider kwalificeert bestond voorheen geen eenduidig antwoord. Een bepaalde uniformiteit is echter van essentieel belang bij het duiden van de reikwijdte van de meldplicht. Er is daarom voor gekozen om het begrip begeleider opnieuw te definiëren, waarbij geldt dat in ieder geval de bestuurder nu onder de term begeleider valt. Deze definitie dient verplicht te worden opgenomen door een sportbond, waarbij het de sportbond wel vrij staat om zelf additionele aangewezen groepen toe te voegen aan de definitie:

⁹ <https://nocnsf.nl/media/prmo2m4q/adviesraad-veilige-integere-sport-advies-visie-op-tuchtrecht-deel-1-2.pdf>

“Een begeleider is degene die een sportbeoefenaar in de ruimste zin van het woord begeleidt en/of voor die begeleiding verantwoordelijk is (waaronder in ieder geval, doch niet uitsluitend, begrepen trainers, coaches, verzorgers en/of bestuurders) op en rondom de plaats waar de sportbeoefening of de voorbereiding daarop plaatsvindt, en degenen die (anderszins) ten opzichte van de sportbeoefenaar in een machts- en/of afhankelijkheidsrelatie staan. Onder sportbeoefening wordt in deze definitie begrepen zowel de sportactiviteiten zelf als alle activiteiten die een (in)directe relatie met die sportbeoefening hebben.”

Er is bewust voor gekozen om de bestuurder expliciet op te nemen in de nieuwe definitie van ‘begeleider’. In de eerdere definitie werd de bestuurder niet benoemd, wat in de praktijk tot interpretatievragen leidde. Indien een sportbond ervoor kiest om de niet-limitatieve opsomming van functies in bovenstaande definitie uit te breiden, dan is de sportbond verantwoordelijk voor de communicatie van deze aanvulling.

Het doen van een anonieme melding in het kader van de meldplicht is niet mogelijk. Dit wijkt aldus af van de hoofdregel dat melders ook anoniem meldingen bij de meldpunten in de sport kunnen doen. De meldplicht veronderstelt namelijk een actieve verantwoordelijkheid van de begeleider om ervoor te zorgen dat adequate opvolging van de melding plaats kan vinden.

Wat moet er worden gemeld?

In de kern houdt de meldplicht in dat begeleiders die kennis krijgen van (een vermoeden van) SI verplicht zijn dit te melden bij de meldpunten in de sport, tenzij de begeleider zelf degene is die de seksuele intimidatie heeft ondergaan en/of een functie als vertrouwens(contact)persoon bij de sportvereniging bekleedt, medewerker is van een meldpunt in de sport, dan wel optreedt als integriteitsmanager van de sportbond. De begeleider heeft daarbij de verantwoordelijkheid om openheid van zaken te geven en alle relevante informatie te delen, inclusief, indien nodig, de namen van betrokkenen.

Het begrip ‘kennis krijgen van (een vermoeden van)’ moet ruim worden geïnterpreteerd. Dit omvat onder meer situaties waarin de betreffende begeleider op de hoogte is gesteld van, getuige is geweest van, of op andere wijze bekend is geworden met SI, en redelijkerwijs ook had moeten begrijpen dat sprake was van SI, zonder te mogen aannemen dat een ander hiervan melding zou maken. Alle vermoedens van SI moeten worden gemeld.

Door aan de definitie van de meldplicht toe te voegen dat het ziet op situaties ‘binnen de sport-context’, wordt duidelijk gemaakt dat het moet gaan om (een vermoeden van) SI dat heeft plaatsgevonden in relatie tot de sportbeoefening binnen het verband van de sportbond, en/of SI die is ondergaan buiten het verband van de sportbond of sportbeoefening en waarbij er sprake is van een binnen de sport ontstane machts- en/of afhankelijkheidsrelatie.

Dat er een melding moet worden gedaan in het kader van de meldplicht SI, betekent nog niet dat alle meldingen, na beoordeling door de meldpunten, ook daadwerkelijk moeten worden opgevolgd, noch dat elke melding een tuchtrechtelijke opvolging vereist.

Waar moet de melding worden gedaan?

Waar er voorheen nog een getrapte meldplicht bestond, is dat thans afgeschaft. De meldplicht moet laagdrempelig en eenvoudig zijn. Begeleiders dienen rechtstreeks melding te maken bij de meldpunten in de sport. Door extra stappen te vermijden, zoals het eerst melden bij het bestuur door begeleiders, worden drempels en onnodige vertragingen in het meldproces voorkomen.

Wanneer moet de melding worden gedaan?

De meldplicht SI geldt al bij het eerste vermoeden van SI. De achterliggende gedachte daarvan is dat begeleiders door het melden handvatten krijgen van het betreffende meldpunt in de sport over hoe ze op een juiste manier kunnen omgaan met (het vermoeden van) SI.

Registratie melding en review in CMSS

Aan de meldpunten van de sportbond wordt geadviseerd meldingen van integriteitsschendingen binnen de sportcontext te registreren in het CMSS. Indien een melding betrekking heeft op SI binnen de sportcontext is het meldpunt van de sportbond verplicht deze melding te registreren in het CMSS. Bij het registreren van een melding is verplicht dat de melding wordt opgenomen in het CMSS, het afwegingskader wordt doorlopen, dat het gegeven advies en de gekozen opvolging wordt gedocumenteerd, en dat ook het uiteindelijke verloop van de melding wordt vastgelegd.

Met het oog op transparantie, kwaliteit en betrouwbaarheid van meldingen is het verplicht dat meldpunten in de sport bij de registratie van een SI-melding in het CMSS een review (indien nodig zonder persoonsgegevens) laten uitvoeren door het andere meldpunt. Dit betekent dat het meldpunt van de betreffende sportbond een review aanvraagt bij het CVSN, en vice versa.

Tuchtrechtelijke kaders

Hieronder volgen de tuchtrechtelijke kaders voor SI. Wanneer bij deze kaders is aangegeven dat een bepaling ongewijzigd dient te worden overgenomen in de regelgeving van de sportbond, is het daarmee niet toegestaan om van die tekst af te wijken. De reglementen van iedere sportbond zullen moeten worden aangepast op basis van deze verplichte bepalingen. In het geval een sportbond is aangesloten bij het ISR voor SI, geldt dat het ISR de betreffende bepalingen over dient te nemen in de reglementen zoals het ISR die hanteert.

Sanctioneren SI

Iedere sportbond is verplicht ervoor zorg te dragen dat SI via het tuchtrecht sanctioneerbaar is. De sportbond dient duidelijk te maken dat bij SI tuchtrechtelijk kan worden gehandeld en sancties kunnen worden opgelegd.

Daarbij kan dan op een andere plek in een reglement de eerder in deze blauwdruk benoemde definitie van SI worden opgenomen met daarbij de tekst:

“Iedere aangeslotene is verplicht zich te onthouden van SI.”

Voor de mogelijkheid om sancties op te leggen kan de volgende tekst in meer of mindere mate worden gebruikt, waarbij bij sommige bonden de aanklager sancties kan opleggen en in het andere geval niet. Het verdient aanbeveling om te verduidelijken of de aanklager schikkingen kan voorstellen en in hoeverre een geaccepteerde schikking een sanctie is of juist het vermijden van een sanctie.

Alleen de in het reglement [naam reglement] genoemde (aanklager), tuchtcommissie en in beroep de commissie van beroep [dan wel naam van die strekking] zijn bevoegd sancties op te leggen zoals genoemd in [verwijzing naar reglement en artikel over sancties].

Mogelijkheid tot tuchtrechtelijk handelen

De tuchtrechtelijke opvolgingsroute bij mogelijke integriteitsschendingen op basis van SI kan pas aan de orde zijn indien de betrokkene(n) op enigerlei wijze gebonden is (zijn) aan de reglementen van de sportbond. Het gaat om de vraag of de tuchtrechter van de sportbond bevoegd is. De volgende bepalingen dienen door iedere sportbond verplicht te worden opgenomen in zijn reglement, waarbij het sportbonden vrij staat om de woordkeuze van lid 1 aan te passen aan de eigen terminologie. Voor lid 2 geldt dit niet. Het verruimen van de bepaling onder lid 2 waardoor meer situaties onder het tuchtrecht vallen, is eveneens niet toegestaan.

1. De persoon die zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan SI dient ten tijde van de gedraging aangeslotene te zijn van de sportbond of op een andere wijze gebonden te zijn aan de (tucht) regelgeving van de sportbond; en
2. De in dit reglement bedoelde seksuele intimidatie heeft betrekking op
 - a. Seksuele intimidatie die heeft plaatsgevonden binnen het verband van de sportbond, al dan niet in relatie tot de sportbeoefening; en/of
 - b. Seksuele intimidatie die heeft plaatsgevonden buiten het verband van de sportbond maar waarbij wel sprake is van een in de sport ontstane machts- en/of afhankelijkheidsrelatie.

Deze bepalingen rondom ontvankelijkheid en bevoegdheid verduidelijken wanneer een sportbond tuchtrechtelijk kan handelen. De reikwijdte van het tuchtrecht gaat niet verder dan de situatie dat iemand gebonden was aan de (tucht)regels van de sportbond op het moment dat er sprake was van een situatie waarbij mogelijk sprake was van SI. Oftewel, iemand die wordt beschuldigd van SI moet wel lid zijn van de sportbond op het moment van de vermeende SI of op een andere manier zijn gebonden (zich onderworpen hebben) aan het tuchtrecht.

Bijvoorbeeld door een dienstverband, overeenkomst van opdracht of vrijwilligersovereenkomst waarin de (tucht)regels van de sportbond van toepassing zijn verklaard. Vandaar dat is gekozen voor de bewoording 'aangeslotenen' en niet 'lid'.

Daarnaast is het belangrijk om vast te stellen of een situatie onder de verantwoordelijkheid van de sportbond valt. Is het aan de sportbond om op te treden? Daarbij is bij veel onderwerpen het uitgangspunt dat het moet gaan om een situatie 'binnen de sport'. In dat kader is de reikwijdte van het tuchtrecht binnen SI aangepast, zodat deze aansluit bij de blauwdruk GOG. Voorheen hanteerde het ISR binnen het tuchtreglement SI een bredere reikwijdte, waarbij ook gedragingen buiten de sport onder het tuchtrecht konden vallen. Bij de afweging om deze bredere reikwijdte te beperken, is gekeken naar de effectiviteit en noodzaak van een dergelijk brede reikwijdte. Er zijn namelijk ook andere middelen beschikbaar om personen uit de sport te weren, zoals het beëindigen van een lidmaatschap, het nemen van bestuurlijke maatregelen, het weren van de betreffende personen wegens de onmogelijkheid om een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) te verkrijgen, of het (anderszins) beëindigen van een overeenkomst die de betreffende persoon aan de sportvereniging/sportbond bindt. De toegevoegde waarde van het tuchtrecht in dergelijke gevallen wordt als beperkt gezien. Tegelijkertijd kan een te ruime reikwijdte ertoe leiden dat zaken onnodig via het tuchtrecht worden behandeld. Onder de huidige situatie zoals bedoeld in lid 2 onder b, waarin de SI is ondergaan buiten het verband van de sportbond of sportbeoefening, dient de aanklager gemotiveerd aannemelijk te maken dat sprake is van enige vorm van een machts- of afhankelijkheidsrelatie binnen de sport tussen de beklaagde en het slachtoffer om een dergelijke situatie binnen de reikwijdte van het sporttuchtrecht te kunnen scharen.

Eisen om SI vast te stellen

Binnen het tuchtrecht is alleen sprake van SI indien sprake is van opzet, schuld, nalatigheid of onzorgvuldigheid van de beklaagde. Iedere sportbond is verplicht in zijn regelgeving deze eisen op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf. De bepaling kan op diverse plekken in de regelgeving van sportbonden worden ondergebracht. De volgende tekst kan daarbij worden gebruikt:

"Voor het strafbaar zijn is opzet, schuld, nalatigheid of onzorgvuldigheid vereist."

Verjaring

Omwille van de rechtszekerheid is het wenselijk dat er een verjaringstermijn is binnen het tuchtrecht. Verjaring moet echter niet leiden tot onrechtvaardige situaties of dat er onnodig te lang een onveilige situatie blijft voortbestaan, omdat mensen wachten met het doen van een tuchtaangifte.

Voor SI is iedere sportbond verplicht de volgende verjaringstermijnen op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf. De volgende verjaringstermijnen gelden:

1. Er is sprake van verjaring wanneer de seksuele intimidatie heeft plaatsgevonden méér dan vier jaar voor de datum van ontvangst van een tuchtaangifte tenzij strafrechtelijk een langere verjaringstermijn geldt voor de desbetreffende gedraging. Dan geldt deze langere verjaringsstermijn.
2. In afwijking van deze verjaringstermijn(en) onder 1. wordt een tuchtaangifte wel in behandeling genomen indien sprake is van seksuele intimidatie bij een destijds minderjarige, mits deze persoon wel binnen vier jaar (dan wel de langere strafrechtelijke verjaringstermijn voor de desbetreffende gedraging) na het bereiken van de leeftijd van éérentwintig (21) jaar een tuchtaangifte heeft gedaan.
3. In afwijking van deze verjaringstermijn(en) onder 1. en 2. wordt een tuchtaangifte wel in behandeling genomen wanneer in redelijkheid niet kan worden gevraagd van diegene dat binnen de verjaringstermijn tuchtaangifte wordt gedaan door de psychische gesteldheid van diegene verband houdende met het onderwerp van de tuchtaangifte. In dergelijke gevallen geldt een verjaringstermijn van 20 jaar vanaf het moment dat de seksuele intimidatie heeft plaatsgevonden, tenzij er een langere strafrechtelijke verjaringstermijn geldt voor de desbetreffende gedraging.

Bij de vaststelling van de bovenstaande verjaringstermijnen is bewust aangesloten bij de reeds geldende verjaringstermijnen voor GOG. Aangezien SI een specifieke vorm van GOG is, werd het wenselijk geacht om hierin consistentie te hanteren en uniforme kaders te bieden.

Het hanteren van een verjaringstermijn biedt bescherming aan personen om niet eindeloos te kunnen worden aangesproken en zorgt voor duidelijkheid richting alle betrokkenen. Er is daarom gekozen om een verjaringstermijn te hanteren en niet uit te gaan van een situatie waarin iemand binnen bekwame tijd een tuchtaangifte moet doen. Een dergelijke open termijn zou te veel rechts-onzekerheid met zich brengen voor partijen. De termijn moet echter wel redelijk zijn, ook voor de aangever, zodat iemand een redelijke tijd heeft om een tuchtaangifte te doen.

Verder moet verjaring niet leiden tot onrechtvaardige situaties, zoals wanneer iemand niet wist (en niet had hoeven weten) dat er sprake was van een mogelijk tuchtrechtelijk sanctioneerbaar feit. Dit kan met name een rol spelen bij de jeugdige leeftijd van een sporter, waardoor niet hoeft en mag worden verwacht dat die sporter zich bewust is van de SI. Juist ook omdat in de sport veel sporters die de leeftijd van 18 jaar bereiken nog wel binnen een jeugdteam actief zijn en om rekening te houden met de ontwikkeling van een 18-jarige, is ervoor gekozen om de "volwassen" leeftijd op 21 jaar te stellen.

Ook de psychische gesteldheid kan een reden zijn om de verjaringstermijn niet te hanteren, echter ook daar wordt een maximumtermijn gehanteerd voor de rechtszekerheid. Daarbij is aansluiting gezocht bij de maximale verjaringstermijnen van seksuele misdrijven (waarbij een maximumtermijn geldt van 20 jaar en bepaalde seksuele misdrijven niet verjaren, waardoor ook de strafrechtelijke termijn wordt genoemd). Het is vanuit het oogpunt van rechtszekerheid niet wenselijk dat het tuchtrecht altijd blijft openstaan. Per gedraging moet daarom worden bezien of naar redelijkheid het tuchtrecht dient open te staan vanwege de psychische gesteldheid van de sporter. Daarnaast geldt bij de psychische gesteldheid dat sprake moet zijn van een psychische gesteldheid die verband houdt met het onderwerp van de tuchtaangifte. Niet is vereist dat deze psychische gesteldheid per definitie door het slachtoffer dient te worden onderbouwd aan de hand van een medisch of psychologisch deskundige. Een toelichting kan volstaan, mits deze voldoende aannemelijk maakt dat de psychische gesteldheid een belemmerende rol heeft gespeeld bij het tijdig doen van een tuchtaangifte.

Tot slot is het onwenselijk dat voor één incident zowel strafrechtelijk als tuchtrechtelijk verschillende verjaringstermijnen hebben te gelden. Indien een gedraging binnen het strafrecht nog te vervolgen is, zou het onwenselijk zijn dat de sport niet meer kan handelen. (Terzijde: voor civielrechtelijke verjaring gelden 'eigen' termijnen die andersoortige belangen dienen.)

De bepalingen rondom verjaring doen mogelijk niet altijd recht aan de omstandigheden van een geval. De Nederlandse wet biedt daarvoor uitkomst. Iemand heeft altijd de mogelijkheid om een beroep te doen op de redelijkheid en billijkheid van artikel 2:8 BW. Gevallen die volgens de bepalingen rondom verjaring niet meer in behandeling kunnen worden genomen, zouden dan indien sprake is van evident schrijnende gevallen alsnog kunnen worden behandeld.

Door te werken met een systeem waarbij er rekening wordt gehouden met de jeugdige leeftijd en/of de psychische gesteldheid van een persoon én ook vanuit de redelijkheid en billijkheid wordt gekeken naar de verjaringstermijn, wordt recht gedaan aan zowel de positie van een persoon die een tuchtaangifte doet als degene over wie het gaat. Ook wordt rekening gehouden met het strafrechtelijk equivalent om te voorkomen dat binnen de sport sprake zou zijn van onredelijk korte verjaringstermijnen. Zelfs zonder het expliciet vaststellen of sprake is van een dergelijk strafrechtelijke vergrijp, kan aansluiting worden gezocht bij die verjaringstermijnen. Het is daarbij aan het tuchtrecht om te bekijken of die aansluiting redelijkerwijs mogelijk is. Tot slot zijn er naast het tuchtrecht ook andere opvolgingsroutes voorhanden die ook na de verjaringstermijn beschikbaar zullen zijn, zoals mediation of andere vormen van gespreksbemiddeling. Bij meerdere gevallen van SI van langer geleden zijn dergelijke opvolgingsroutes of ondersteuning al naar tevredenheid van betrokkenen ingezet.

Er wordt in elk geval geadviseerd om bij te houden welke tuchtaangiften niet in behandeling kunnen worden genomen wegens het verstrijken van de verjaringstermijn, met vermelding van de aard van de gedraging en de datum van ontvangst van de tuchtaangifte. Indien op basis van praktijkvoorbeelden blijkt dat een langere verjaringstermijn opportuun is, kan de verjaringstermijn bij een volgende evaluatie worden heroverwogen.

Gedragsregels SI

Deze gedragsregels bevatten normen die naar de heersende opvattingen in de sport in acht behoren te worden genomen. De gedragsregels geven verder duiding aan het handelen van aangeslotenen van een sportbond en dienen ter invulling van de definitie van SI. Het is voor iedere sportbond dan ook verplicht om deze gedragsregels op te nemen in het eigen tuchtreglement. De gedragsregels laten daarbij onverlet een nadere aanvulling door de sportbonden zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan deze minimumnormen voor de gehele sport. Het verplichtende karakter is er vooral om als sport collectief uit te spreken hoe met elkaar behoort te worden om gegaan en om duidelijk te maken dat de sport een verantwoordelijkheid voelt en ook neemt hierin.

In de sport bestaan bovendien al algemene gedragscodes van het NOC*NSF en een algemeen normenkader GOG, welke onverkort van kracht blijven. Deze gedragscodes en het normenkader GOG zijn algemeen van aard en omschrijven welk gedrag binnen de sport in zijn algemeenheid wordt verwacht en als wenselijk wordt beschouwd. Het is de verantwoordelijkheid van de sportbonden en de meldpunten in de sport om op heldere wijze te communiceren over de geldende gedragscodes en het normenkader, zodat eenieder op voorhand weet welk gedrag wordt vereist en waarop men aanspreekbaar is.

Bij GOG is eerder bewust de keuze gemaakt om geen gedragsregels op te nemen, omdat dit zou kunnen leiden tot een uitputtende opsomming. Hierdoor zouden sommige gedragingen mogelijk buiten de reikwijdte van de gedragsregels vallen. Voor SI is echter besloten om wel gedragsregels op te stellen die iedere sportbond verplicht in zijn eigen tuchtreglement dient op te nemen, mede vanwege het ingrijpende karakter van SI. De gedragsregels zijn geformuleerd als zogeheten “verboden”. De verboden vormen een grondslag voor het tuchtrecht en fungeren als duiding en invulling van de definitie SI. De gedragsregels zijn niet-limitatief.

In de onderstaande gedragsregels wordt gesproken over begeleiders, sportbeoefenaars en aangeslotenen. Er is bewust voor gekozen om een onderscheid aan te brengen in de verschillende gedragsregels. Vooropgesteld zijn er gedragsregels die van toepassing zijn op aangeslotenen onderling. Daarnaast zijn er specifieke gedragsregels opgesteld die van toepassing zijn op begeleiders. Dit onderscheid is gemaakt omdat begeleiders in een machts- en/of afhankelijkheidsrelatie staan ten opzichte van sportbeoefenaars. Deze machts- en/of afhankelijkheidsrelatie rechtvaardigt aanvullende normen waaraan een begeleider zich dient te houden. Op alle overige situaties zijn de gedragsregels voor aangeslotenen onderling van toepassing.

Waar in de vorige blauwdruk SI werd gesproken over gedragsregels voor sporters onderling, is er in het onderwerp SI van deze blauwdruk Veilige & Integere Sport bewust gekozen om de term ‘aangeslotenen’ aan te houden. Hiermee is getracht de gedragsregels breder van toepassing te maken. Het wordt aangeraden dat de sportbonden de gedragsregels duidelijk communiceren aan de aangeslotenen. Zo weet iedereen wat het gewenste gedrag is in de omgang met elkaar.

Gedragsregels aangeslotenen onderling¹⁰

1. Het is de aangeslotene verboden om een sfeer te creëren waarin een aangeslotene zich onveilig voelt en de aangeslotene onthoudt zich van elke vorm van seksuele intimidatie tegenover aangeslotenen. In dat kader gelden de volgende concrete verboden:
 - I. De meerderjarige aangeslotene onthoudt zich van seksuele handelingen met een minderjarige aangeslotene;
 - II. De aangeslotene onthoudt zich van aanrakingen van een aangeslotene, indien deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard wordt ervaren, zoals doorgaans, doch niet uitsluitend, het geval is bij het doelbewust aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten, dit alles behoudens ingeval van wederzijdse toestemming;
 - III. De meerderjarige aangeslotene onthoudt zich van het uiten van verliefde gevoelens, seksuele verlangens en fantasieën jegens een minderjarige aangeslotene en gaat niet in op verliefde gevoelens, seksuele verlangens en fantasieën van een minderjarige aangeslotene;
 - IV. De aangeslotene onthoudt zich van het uiten van ongepaste, seksueel getinte opmerkingen jegens een aangeslotene;
 - V. De aangeslotene onthoudt zich van het versturen van seksueel getinte opmerkingen, foto's of video's aan een aangeslotene, behoudens ingeval van toestemming van de ontvangende, meerderjarige aangeslotene;
 - VI. De aangeslotene onthoudt zich van het maken van afspraken over en/of het geven van een (im)materiële vergoeding aan een aangeslotene met de kennelijke bedoeling een seksuele tegenprestatie te verlangen;
 - VII. De aangeslotene onthoudt zich van het op niet-functionele wijze bekijken van een aangeslotene waarbij de aandacht is gericht op de geslachtskenmerken;
 - VIII. De aangeslotene onthoudt zich van het onnodig of zonder toestemming betreden of inkijken in een ruimte die door een aangeslotene op dat moment als privéruimte wordt gebruikt, dan wel een ruimte waarvan de aangeslotene redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat deze als privéruimte werd gebruikt;
 - IX. De aangeslotene onthoudt zich van het bejegenen van een aangeslotene op een seksueel intimiderende wijze dat de aangeslotene in zijn waardigheid wordt aangetast;
 - X. De aangeslotene onthoudt zich van het participeren in een vorm van seksuele intimidatie of het aanmoedigen van een ander daartoe;
 - XI. Het als aangeslotene nalaten van het bieden van hulp aan een aangeslotene die betrokken is bij een incident dat valt onder seksuele intimidatie, terwijl dit redelijkerwijs wel van de aangeslotene had mogen worden verwacht;
 - XII. De aangeslotene onthoudt zich van het ontmoedigen, beïnvloeden of beletten van een betrokkene om melding te maken van een vermoedelijke situatie van seksuele intimidatie of naar vrijheid te verklaren over de situatie.
2. In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de aangeslotene in de geest hiervan te handelen.

¹⁰. De gedragsregels zijn herzien en puur als verboden geformuleerd. Op deze wijze is getracht een duidelijkere verhouding aan te brengen tussen de algemene gedragscodes van het NOC*NSF, het normenkader GOG en de gedragsregels. Door de gedragsregels aan te scherpen als verboden, kunnen de gedragsregels beter fungeren als invulling van de nieuwe definitie SI en bieden zij een concreter toetsingskader.

Gedragsregels begeleiders

1. Het is de begeleider verboden om een sfeer te creëren waarin een sportbeoefenaar zich onveilig voelt en de begeleider onthoudt zich van elke vorm van seksuele intimidatie tegenover sportbeoefenaars. In dat kader gelden de volgende concrete verboden:
 - I. De begeleider onthoudt zich van seksuele handelingen met een minderjarige sportbeoefenaar;
 - II. De begeleider onthoudt zich van seksuele handelingen met een meerderjarige sportbeoefenaar, tenzij de meerderjarige sportbeoefenaar daartoe toestemming heeft gegeven;
 - III. De begeleider onthoudt zich van het uitoefenen van dwang of op enige wijze gebruik maken van de machts- en/of afhankelijkheidsrelatie die bestaat tussen de begeleider en de sportbeoefenaar, met het kennelijke oogmerk de sportbeoefenaar tot seksuele handelingen te dwingen, daartoe te verleiden of dergelijke handelingen te dulden;
 - IV. De begeleider onthoudt zich van aanrakingen van een sportbeoefenaar, indien deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard wordt ervaren, zoals doorgaans, doch niet uitsluitend, het geval zal zijn bij het doelbewust aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten, dit alles behoudens ingeval van toestemming van de meerderjarige sportbeoefenaar of ingeval de aanraking binnen de taakstelling van de begeleider valt;
 - V. De begeleider onthoudt zich van het uiten van ongepaste, seksueel getinte opmerkingen jegens een sportbeoefenaar;
 - VI. De begeleider onthoudt zich van het versturen van seksueel getinte opmerkingen, foto's of video's aan een sportbeoefenaar;
 - VII. De begeleider onthoudt zich van het maken van afspraken over en/of het geven van een (im)materiële vergoeding aan een sportbeoefenaar met de kennelijke bedoeling een seksuele tegenprestatie te verlangen;
 - VIII. De begeleider onthoudt zich van het uiten van verliefde gevoelens, seksuele verlangens en fantasieën jegens een minderjarige sportbeoefenaar en gaat niet in op verliefde gevoelens, seksuele verlangens en fantasieën van een minderjarige sportbeoefenaar;
 - IX. De begeleider onthoudt zich van het op niet-functionele wijze bekijken van een sportbeoefenaar waarbij de aandacht is gericht op de geslachtskenmerken;
 - X. De begeleider onthoudt zich van het onnodig of zonder toestemming betreden of inkijken in een ruimte die door een sportbeoefenaar op dat moment als privéruimte wordt gebruikt, dan wel een ruimte waarvan de begeleider redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat deze als privéruimte werd gebruikt;
 - XI. De begeleider onthoudt zich van het bejegenen van een sportbeoefenaar op een seksueel intimiderende wijze dat de sportbeoefenaar in zijn waardigheid wordt aangetast;
 - XII. De begeleider onthoudt zich van het verder in het privéleven van de sportbeoefenaar door te dringen dan nodig is in het kader van de sportbeoefening, waardoor een onveilige sfeer wordt gecreëerd voor de sportbeoefenaar;
 - XIII. De begeleider onthoudt zich van het participeren in een vorm van seksuele intimidatie of het aanmoedigen van een ander daartoe;

- XIV. De begeleider onthoudt zich van het accepteren van erotische of seksuele tegenprestaties van de sportbeoefenaar als vergoeding voor het uitoefenen van de begeleiderstaak;
- XV. De begeleider onthoudt zich van het bij herhaling privé uitnodigen van een sportbeoefenaar bij de begeleider thuis of een andere afgezonderde plaats, wanneer deze ontmoetingen vanuit de taakstelling van de begeleider niet noodzakelijk zijn en/of in het openbaar kunnen plaatsvinden.

- 2. De begeleider heeft de plicht – voor zover in zijn vermogen ligt – de sportbeoefenaar te beschermen tegen seksuele intimidatie. In dat kader gelden de volgende concrete verboden:
 - I. het niet voldoen aan de meldplicht;
 - II. het ontmoedigen of beletten van een sportbeoefenaar of een andere begeleider om een melding te doen;
 - III. het beïnvloeden van een slachtoffer of getuige van een vermoedelijke situatie van seksuele intimidatie om naar vrijheid te verklaren over de situatie;
 - IV. het niet onmiddellijk stoppen (of doen laten stoppen) van een klaarblijkelijke vorm van seksuele intimidatie waarvan de begeleider getuige is of waarvan hij op de hoogte is gesteld, of het niet voldoende ingrijpen bij deze situatie;
 - V. het niet direct melden van een affectieve relatie met een sportbeoefenaar bij het bestuur van de sportbond of het bestuur van de vereniging waarvoor de begeleider actief is.
- 3. In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

Met 'de sportbeoefenaar' wordt in de gedragsregels iedere persoon bedoeld die deelneemt aan sportactiviteiten, ongeacht het niveau waarop deze sport wordt beoefend. Daaronder vallen dus zowel professionele sporters als amateurs. Door te spreken van een 'sportbeoefenaar' wordt bovendien duidelijk dat ook situaties waarin bijvoorbeeld een trainer zelf in een afhankelijke of ondergeschikte positie verkeert – zoals ten opzichte van een bestuurslid – binnen de reikwijdte van de gedragsregels voor begeleiders kan vallen. Een sportbeoefenaar dient aldus te worden uitgelegd als een ieder die op enigerlei wijze bij de (desbetreffende) sport betrokken is en die in een zekere machtsongelijke positie staat tot de begeleider.

Inwerkingtreding

Wanneer een sportbond de reglementaire wijzigingen heeft doorgevoerd, hebben die bepalingen werking voor gedragingen vanaf de inwerkingtreding van deze wijzigingen. De hiervoor voorgestelde bepalingen gelden niet met terugwerkende kracht. Voor de voorspelbaarheid en duidelijkheid is er dan ook voor gekozen om deze bepalingen te laten gelden voor situaties die na de inwerkingtreding plaatsvinden. Voor oudere meldingen gelden de reglementaire bepalingen van voor de inwerkingtreding van het nieuwe reglement. Iedere sportbond is verplicht om in zijn regelgeving deze inwerkingtreding zonder terugwerkende kracht op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf.

Bijlage I:

Samenvatting reglementaire verplichtingen sportbonden

Hieronder staan alle reglementaire verplichtingen uit de blauwdruk Veilige & Integere Sport, zodat het voor elke sportbond duidelijk is welke bepalingen en definities moeten worden opgenomen in de eigen (tucht)reglementen.

- Sportbonden dienen het meldpunt van de sportbond op te nemen in een eigen reglement. Hiervoor is geen specifieke verplichte bepaling. Dit sluit mogelijk niet aan bij de bewoordingen en/of opbouw die een sportbond reeds hanteert. De volgende tekst kan wel in meer of mindere mate worden gebruikt:
 1. Ieder persoon of instantie kan een melding van een vermeende integriteitsschending doen bij het meldpunt van de sportbond of een ander daartoe aangewezen/bevoegd meldpunt.
 2. De melding van de vermeende integriteitsschending kan zowel mondeling als schriftelijk worden ingediend. De melding kan ook anoniem worden gedaan, tenzij de melding wordt gedaan door een begeleider.
 3. Indien een begeleider kennis krijgt van (een vermoeden van) seksuele intimidatie is de begeleider verplicht dit te melden bij het meldpunt van de sportbond of een ander daartoe aangewezen/bevoegd meldpunt, tenzij de begeleider zelf degene is die de seksuele intimidatie heeft ondergaan en/of een functie als vertrouwens(contact)persoon bij de sportbond dan wel de sportvereniging bekleedt.
 4. De sportbond draagt zorg voor een goede bereikbaarheid van het meldpunt van de sportbond.
- Iedere sportbond is verplicht de definitie van SI letterlijk en ongewijzigd op te nemen in een eigen reglement. Een verwijzing naar regelgeving van het ISR volstaat niet.
- Iedere sportbond is verplicht ervoor zorg te dragen dat SI via het tuchtrecht sanctioneerbaar is. De sportbond dient duidelijk te maken dat bij SI tuchtrechtelijk kan worden gehandeld en sancties kunnen worden opgelegd. Daarbij kan dan op een andere plek in een reglement de definitie van SI worden opgenomen met daarbij de tekst:

Iedere aangeslotene is verplicht zicht te onthouden van SI.

- Voor de tuchtrechtelijke kaders geldt dat, indien een sportbond voor het onderwerp SI is aangesloten bij het ISR, kan worden volstaan met een verwijzing naar een tuchtreglement van het ISR zodanig dat de leden van de sportbond (en aangeslotenen) daaraan onderworpen zijn of een volledige en integrale overname in eigen reglementen.

- Iedere sportbond is verplicht de definitie van meldplicht letterlijk en ongewijzigd op te nemen in zijn reglement. Dit om te komen tot een eenduidige definitie en unificatie. Een verwijzing naar regelgeving van het ISR volstaat niet.
- Iedere sportbond is verplicht de definitie van begeleider op te nemen in zijn reglement, waarbij het de sportbond wel vrij staat om zelf additionele aangewezen groepen toe te voegen aan de definitie. Indien een sportbond ervoor kiest om de niet-limitatieve opsomming van functies in de definitie uit te breiden, dan is de sportbond verantwoordelijk voor de communicatie van deze aanvulling.
- De tuchtrechtelijke rechtsgang bij mogelijke integriteitsschendingen kan pas aan de orde zijn indien de betrokkene(n) op enigerlei wijze gebonden is (zijn) aan de reglementen van de sportbond. Het gaat om de vraag of de tuchtrechter van de sportbond bevoegd is. De volgende bepalingen dienen door iedere sportbond verplicht te worden opgenomen in zijn reglement, waarbij het sportbonden vrij staat om de woordkeuze van lid 1 aan te passen aan de eigen terminologie. Voor lid 2 geldt dit niet. Het verruimen van de bepaling onder lid 2 waardoor meer situaties onder het tuchtrecht vallen, is eveneens niet toegestaan:
 1. De persoon die zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan SI dient ten tijde van de gedraging aangeslotene te zijn van de sportbond of op een andere wijze gebonden te zijn aan de (tucht) regelgeving van de sportbond; en
 2. De in dit reglement bedoelde seksuele intimidatie heeft betrekking op
 - a. Seksuele intimidatie die heeft plaatsgevonden binnen het verband van de sportbond, al dan niet in relatie tot de sportbeoefening; en/of
 - b. Seksuele intimidatie die heeft plaatsgevonden buiten het verband van de sportbond maar waarbij wel sprake is van een in de sport ontstane machts- en/of afhankelijkheidsrelatie.
- Binnen het tuchtrecht is alleen sprake van SI indien sprake is van opzet, schuld, nalatigheid of onzorgvuldigheid van de beklaagde. Iedere sportbond is verplicht om deze eisen in zijn regelgeving op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf. De bepaling kan op diverse plekken in de regelgeving van sportbonden worden ondergebracht. De volgende tekst kan daarbij worden gebruikt:

Voor het strafbaar zijn is opzet, schuld, nalatigheid of onzorgvuldigheid vereist

- Voor SI is iedere sportbond verplicht de volgende verjaringstermijnen op te nemen.
De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf.
De volgende verjaringstermijnen gelden:
 1. *Er is sprake van verjaring wanneer de seksuele intimidatie heeft plaatsgevonden meer dan vier jaar voor de datum van ontvangst van een tuchtaangifte tenzij strafrechtelijk een langere verjaringstermijn geldt voor de desbetreffende gedraging. Dan geldt deze langere verjaringstermijn.*
 2. In afwijking van deze verjaringstermijn(en) onder 1. wordt een tuchtaangifte wel in behandeling genomen indien sprake is van seksuele intimidatie bij een destijds minderjarige, mits deze persoon wel binnen vier jaar (dan wel de langere strafrechtelijke verjaringstermijn voor de desbetreffende gedraging) na het bereiken van de leeftijd van eenentwintig (21) jaar een tuchtaangifte heeft gedaan.
 3. In afwijking van deze verjaringstermijn(en) onder 1. en 2. wordt een tuchtaangifte wel in behandeling genomen wanneer in redelijkheid niet kan worden gevraagd van diegene dat binnen de verjaringstermijn tuchtaangifte wordt gedaan door de psychische gesteldheid van diegene verband houdende met het onderwerp van de tuchtaangifte. In dergelijke gevallen geldt een verjaringstermijn van 20 jaar vanaf het moment dat de seksuele intimidatie heeft plaatsgevonden,

tenzij er een langere strafrechtelijke verjaringstermijn geldt voor de desbetreffende gedraging.
- Het is voor iedere sportbond verplicht om de gedragsregels op te nemen in het eigen reglement. De gedragsregels laten daarbij onverlet een nadere aanvulling door de sportbonden zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan deze minimumnormen voor de gehele sport.
- De sportbond dient verplicht in de eigen regelgeving op te nemen dat de inwerkingtreding zonder terugwerkende kracht plaatsvindt. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf.

Bijlage II:

Leeslijst uitwerking integriteitsbeleid NOC*NSF en sportbonden

Algemeen

- [Visie Sport & Integriteit 2024](#)
- [Adviesraad Veilige & Integere Sport; Visie op tuchtrecht, maart 2025](#)

Algemeen Integriteitsbeleid

- [Handreiking voor sportbonden; integriteit in de sport](#)
- [Verdiepende handreiking voor sportbonden; Topsport en Integriteit, juni 2025](#)

Omgaan met meldingen

- [Richtsnoer meldpunt in de sport, maart 2025](#)
- [Registratie van signalen rondom integriteit & AVG, februari 2024](#)

Bijlage III:

Proces raadpleging en vaststelling Blauwdruk Veilige & Integere Sport.

Opdrachtgever; directie NOC*NSF // Emiel Krijt manager afdeling Integriteit NOC*NSF
Projectleider; Esther Heuvelman, adviseur tuchtrecht NOC*NSF
Werkgroep; Frans de Weger, Sophia Grippo en Ivo Batelaan (BMDW Advocaten)

Consultatie en raadpleging.

Beleidsteam afdeling integriteit NOC*NSF

Juridische zaken NOC*NSF

Reglementencommissie Veilige & Integere Sport

Alliantie Veilige & Integere Sport (vertegenwoordiging sportbonden, Atletencommissie,

NL sporter, CVSN, Dopingautoriteit en ISR)

Toets op uitvoerbaarheid ISR

Integriteitsmanagers Sportbond/NOC*NSF

Sportbonden

NL sporter

NL Coach

Atletencommissie NOC*NSF

Ledenberaad toegelicht op 1 oktober 2025

